

КОЛЕКЦІОНУВАННЯ У ХАРКОВІ

У попередньому Науковому віснику «Художня культура. Актуальні проблеми» вперше було порушено проблему мистецького колекціонування в Україні. Були поставлені і частково розв'язані питання про історію виникнення й розвиток приватних мистецьких колекцій в Одесі наприкінці XIX — поч. XX-го століття. Питання не виникло спонтанно, а було пов'язано з життям у зв'язку з розвитком приватного колекціонерського руху в Україні, розмахом аукціонної діяльності в незалежній Україні, які, попри існуючу інерцію, пасивність і в першу чергу відсутність відповідних коштів та належних артринкових відносин, переборолі критичну планку рівностояння і скерували вектори активності по висхідній. Ясна річ, заторкнута проблема не вичерпана, тому що культура приватних художніх одеських колекцій має свою велику історію і вона формувалася за різних умов і різними людьми, які у поданій публікації не були згадані, а тому розмову на цю тему редколегія наукового вісника вестиме далі. Отже, сьогодні ми зосереджуємо увагу на колекціях Слобожанщини, в тому числі Харківських музеїв. Розмаїті аспекти цієї проблеми, досліджені Людмилою Мельничук — науковою співробітницею Харківського художнього музею. Варто ще раз скористатися «Музейним альманахом», в якому колектив Харківського художнього музею публікує наукові матеріали, виступи, статті, спогади, есеї з нагоди 200 річчя колекції, а в ньому цікаве дослідження С. Волошиної та О. Денисенко про будинок Харківського музею. Автори висвітлюють історію архітектурної пам'ятки доби епохи модерну, що була споруджена за проектом О. Бекетова — талановитого харківського архітектора, автора кількох унікальних особняків, які, як пишуть дослідники, сформували ансамбль Мироносицького провулку. До співпраці було залучено В. Кричевського. Музей має свою велику історію і пам'ять про ентузіастів, що формували засади колекціонування в цьому місті, тут свято бережуть.

Зібрання Харківського художнього музею налічує понад двісті років свого духовного буття. В цьому контексті важливими видаються слова шанованого

директора музею В. В. Мизгіної: «Значна кількість експонатів, що зберігаються сьогодні у музеї, є не тільки відтворенням естетичних ідеалів колишніх епох і високої майстерності відомих в світі митців — музейні картини і малюнки, скульптури і вишивки несуть за собою шлейф пам'яті про меценатів і видатних науковців — піонерів музейного будівництва в Україні. Про численні музейні реорганізації, репресії і пограбування, про евакуацію і пожежу».

Свого часу відомий дослідник Слобожанщини Сергій Побожій захистив дисертацію, а згодом зробив наукову публікацію про історію і традиції мистецьких зібрань Харківського університету, що пов'язані з ім'ям В. Каразіна (той писав, що університет має своїм призначенням «способствовать в той или иной мере развитию в нем художественных ремесел») і колекцією гравюр, що були закуплені з навчальною метою для рисувальних класів університету. Ця колекція Аделунга включала багато естампів і малюнків європейських майстрів. На заслугу С. Побожія слід віднести ретельність і глибину наукових спостережень, що заторкували історію харківських колекцій і формування харківської мистецької школи.